

Cukor Mór visszaemlékezései a New York Times hasábjain

60 éves ügyvédi jubileuma alkalmából
kereste fel Cukort a világlap tudósítója

Morris Cukor, az amerikai magyarság "grand old man"-ja, akinek tevékenysége amerikai és magyar országos és helyi viszonylatban egyaránt mérföldkövet jelent közéletünkben, most érte el ügyvédi működésének hatvanadik évfordulóját. (Egyébként jelenleg Washingtonban tartózkodik az Amerikai Magyar Szövetség és az Amerikai Magyar Segélyakció igazgatósági gyűlésein, ahol szintén lelkesen ünnepelték jubileuma alkalmából.)

Ebből az alkalomból irodájában felkereste őt a The New York Times tudósítója és interjút kért Magyar-Amerika nesztorától.

— Lehet, hogy nem én vagyok a legjobb ügyvéd, akit New Yorkban ismernek, de feltétlenül én vagyok leghosszabb idő óta ennél a mesterségnél — mondta a tudósítónak joviálisan.

A riport elmondja, hogy az évforduló napját is azzal kezdte Cukor ügyvéd, amivel az év többi napjait:

— Hálát adtam az Istennek, hogy családom az Egyesült Államokba vándorolt ki magyar földről, — beszélte. — Ez 1884-ben történt s 15 éves voltam akkor. Azóta se szüntem meg hirdetni Amerika erényeit. S talán nem is minden eredmény nélkül.

— Február 2-án is rádióbeszédet mondtam a Voice of America útján Magyarországra felé, — folytatta tovább. — Magyarul beszéltem s azt hiszik a kommunistákat gyaláztam, vagy jelzőkkel illettam a

mostani kormányzatot?

— Dehogy is — mesélte. — Egyszerűen csak elmondtam, milyenek találtam Amerikát. Beszéltem arról, hogy egy zöldfülű mint én, hogyan élvezhetett ingyen iskoláztatást és hogy végezhetett jogot — kitérítéssel — New York egyetemén. Még New York város Civil Service Commission-jának is elnöke voltam 3 éven át.

— Beszéltem az emberek közötti demokráciáról, a személyes szabadságokról, a tisztességről és illendőségről az amerikai életben. Így például 1918-ban is, amikor az igazságügyminisztérium ellenes íges idegenként akarta deportálni a protestáns lelkészeket, mint ügyvédjük, egyszerűen Wilson elnökhöz fordultam.

— A háború kelles közepén, noha túl volt halmozva munkával, az elnök személyesen fogadta velem együtt a bevándolt lelkészek 8-10 főnyi csoportját. — "Tudom, hogy Önök nem árulók" — mondta nekik, — "szívesen látom Önöket az országban". — Aztán olyan meghatóan beszélt arról, hogy Amerika mindig menedéket adott az üldözötteknek, hogy minden jelenlevő szeméből kicsordult a könny.

— A legutóbbi háborúban is hivatalosan hadilábon álltunk Magyarországgal. Mégis, mint a hadikötvényeladás magyar vezetője 48 órán belül 2 millió dollár értékű kötvényt jegyeztettem. Néhai Rooseveltnél ekkor az amerikai magyarság érdemeinek elismerését kértem. Felhatalmazást adott, hogy egy Liberty-hajót Kossuth Lajosról nevezhessünk el, pedig akkor — 1943-ban — háborúban álltunk Kossuth Lajos népevel.

— Demokrácia? Merem állítani, hogy az itt született fiatal amerikaiak nem is tudják méltányolni ennek áldásait. Közép- vagy Kelet-Európából kell jönnie valakinek, hogy ezt felfoghassa.

— Hol másutt történhetne, hogy amikor 1903-ban az East Siden lakó new yorki magyarok, románok, zsidók, németek, lengyelek, oroszok ebédet adtak Teddy Roosevet tiszteletére, az elnököt nem az Astor, vagy Waldorf-ban fogadtuk, hanem a Houston Street "Kis Magyarország" vendéglőjében.

— Hasonlóan 1910-ben is, amikor Taft elnök a Second Avenuen levő Boulevard kávéházba jött el közénk, bográcsgulyást ebédelni. Megtörténhetett volna ilyesmi az osztrák-magyar monarchiában 1910-ben?

A 81 éves kiváló ügyvéd szavait szószerint idézi a New York Times és leírja, hogy Cukor Mór fiatalos élénkséggel és csillogó szemekkel monddta befejezésül:

— Igenis, ezeket mondtam el magyarul a Voice of America útján.